

VTT:n vastaus 19.10.2021 koskien lausuntopyyntöä asiassa U59/2021 vp

Asia: U 59/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Lausunto koskee Euroopan komission 14.7.2021 esittelemää RED II direktiivin muutosehdotusta. Uusiutuvan energian edistämisen tavoitetason nosto sekä uusiutuvan energian kestävyysvaatimusten vahvistaminen Pariisin ilmastopimuksen ja EU:n Fit for 55-valmiuspaketin tavoitteiden mukaisesti on erittäin tervetullutta. Uusiutuvan energian ja polttoaineiden tuotanto- ja järjestelmäinvestointien houkuttavuuden sekä teknologian tutkimuksen pitkäjänteisyyden ja vaikuttavuuden näkökulmasta lainsäädännön ennakoitavuus on silti toivottavaa. Nykytilanteessa RED II on ollut voimassa melko lyhyen ajan, eikä sen vaikutuksia voida vielä kattavasti todeta.

VTT jakaa Valtioneuvoston huolen, että lainsäädännön tiheä päivittäminen ja korkea yksityiskohtaisuus aiheuttaa sekä epävarmuutta investointihalukkuuteen että lainsäädännön ennenaikaista vanhenemista. Esimerkiksi oikeus delegoituihin säädöksiin koskien biomassan kaskadikäyttöä lisää epävarmuutta energiantuotannon laitosinvestointeihin, vaikka toisaalta mahdollistaa pelisääntöjen selkeyttämisen EU:n tasolla. Näitä riskejä voidaan hallita, kun edellytetään lainsäädännöltä teknologianeutraaliutta sekä rajataan mahdollisuuksien mukaan RED II direktiivin päivitykset koskemaan tavoitetasoa. Teknologian tutkimuskeskus VTT:n näkökulmasta korostamme uuden teknologian investointeja edeltävän tutkimus-, demonstrointi- ja järjestelmäkehityksen tarvetta sekä investointien suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin vaatimaa aikaa ja resursseja.

Ihanteellisesti uusiutuvan energian edistämispolitiikan tulisi kannustaa uuden teknologian kestäväää käyttöönottoa, kuitenkin määräämättä yksittäisten sektoreiden teknologiavalintoja. Sektorikohtaisten tavoitteiden ja teknologiavalintojen käytössä on mahdollinen riski estää kokonaisuuden kannalta parhaimman uusiutuvan energiantuotantojärjestelmän muodostuminen. Riski todennäköisesti ei pienene, jos sektorin energiakäyttöä ohjataan lisäksi useammassa direktiivissä, kuten ehdotuksen myötä tapahtuisi esimerkiksi rakennussektorin osalta.

Direktiiviehdotus selkeyttää RFNBO-polttoaineiden määritelmää ja laskentasääntöjä. RFNBO-polttoaineiden kehityksen sekä järjestelmäintegraation edistäminen on hyödyllistä uuden teknologian kaupallistamiseksi. Todettakoon kuitenkin, että RFNBO-polttoaineiden käytön tavoitetason arvioiminen on riippuvainen uusiutuvan vedyn määritelmästä EU-tasolla.